

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
سه‌شنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۴ - ۲۷ جمادی‌الاول ۱۴۴۷
سال بیست‌وهفتم - شماره ۷۴۵۴ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

سر مقاله

سه نوع ایران‌دوستی متمایز

در دوره جنگ ۲ روزه و ایام پس از آن موضوع ملی‌گرایی و ایران‌دوستی در سطح جامعه به‌گونه‌ای برجسته شد که مورد بررسی و مذاقه صاحب‌نظران و تحلیلگران نیز قرار گرفت اما جریانات فکری و سیاسی همه به یک شکل به «ایران» نمی‌نگرند و

در تبیین مفهوم ایران‌دوستی و ملی‌گرایی در گستره میهن ما، سه رهیافت متمایز قابل تشخیص است که هر یک از منظری خاص به‌واکوی معنای دلبستگی به ایران و هویت ملی می‌پردازد.

نخست: نگاه حداقلی باستان‌گرایانه

این نگاه، دایره هویت ایرانی را تنها به برهه‌ای خاص از تاریخ این سرزمین محدود می‌سازد؛ از سپیده‌دم دوران هخامنشی تا فرجام عصر ساسانی. در این دیدگاه، ایران واقعی، منحصر‌الایران باستان تصور می‌شود و گاه این محدودنگری تا مرز افراط پیش می‌رود. این نقاط ضعف بنیادین این نگرش، غفلت از ایران دوران اسلامی و نادیده انگاشتن شکوفایی تمدن ایرانی در این‌عصر طلایی است. از این منظر ایران چند هزارساله محدود به دوره محدودی از تاریخ خود می‌شود و شکوه‌های تمدن اسلامی ایرانی نادیده گرفته می‌شود. این رویکرد، نه تنها مفاخر و مظاهر بزرگ تمدنی دوره اسلامی را انکار می‌کند یا کم‌اهمیت می‌شمرد، بلکه نسبت به باورهای دینی و اعتقادات اکثریت مردم ایران که ریشه در همین دوره دارد، بی‌توجهی نشان می‌دهد. این قرائت در حد افراطی آن در دوره پهلوی اول و دوم و عمدتاً با هدف شکل‌دهی به عقبه گفت‌وگای سلطنت از سوی برخی روشنفکران و نیز رژیم وقت ترویج می‌شد.

دوم: نگاه غرب‌گرایانه به ملی‌گرایی

این نگرش، علاقه‌مند به ایران است، اما این دلبستگی با گرایش‌های فکری غرب‌محور و مدرن درآمیخته است. در این دیدگاه، عشق به میهن بیشتر به دلبستگی‌ای جغرافیایی شبیه است تا پیوندی هویتی و تمدنی. الگوی آرمانی این گروه، ایرانی است که به تصویری از غرب بدل شود. اگر چه این نگاه گاه بر حقوق ملت ایران پای می‌فشارد، اما به دلیل فقدان مرزبندی روشن با استعمارگرانی که در پی ذوب هویت ایرانی - اسلامی هستند، در عمل امکان شکل‌گیری ملی‌گرایی راستین را فراهم نمی‌آورد. این نوع ملی‌گرایی، بیش از آنکه بازتابی از عشق به هویت ملی باشد، گونه‌ای «خاک‌دوستی» بی‌هویت است که وطن را تنها به‌مثابه جغرافیای زمینی می‌نگرد و هویت تمدنی خویش را از دیگران وام می‌گیرد. این نگرش، عمدتاً در ملی‌گرایان با گرایش‌های لیبرال مشاهده می‌شود و ناکارآمدی سیاسی آن نیز در دوره نهضت ملی شدن صنعت نفت مشاهده شد که مقاومت در برابر استعمار انگلیس در کنار خوش‌باوری نسبت به آمریکا از سوی دکتر مصدق و جبهه ملی شکست این نهضت را سبب شد. چنین نگرشی هرچند به دلیل میهن‌دوستی، نسبت به از خودباختگی کامل بر برخی غرب‌گرایان، ارزشمندتر است، اما در شرایط بحرانی و روز مبادا در برابر دشمن خارجی قدرت بسیج‌کنندگی فعال ندارد، خصوصاً آنکه دشمن متجاوز از دنیای غرب باشد.

سوم: نگاه تمدنی جامع و حقیقی به ایران

این نگرش، رویکردی متعالی و در‌خور اعتناست که ملی‌گرایی و ایران‌دوستی را بر پایه همه مؤلفه‌های سازنده هویت تمدنی ایران استوار می‌سازد. این مؤلفه‌ها، آمیزه‌ای است از پیشینه کهن تاریخی این سرزمین، در کنار آموزه‌های ناب دینی و ایمانی که در طول سده‌ها در ژرفای جامعه ایرانی نفوذ کرده است. این نگاه، فرهنگ و تمدن ایران را به‌صورتی یکپارچه و تمام‌نصا می‌بیند و ایران را به دو بخش مجزا و بی‌ارتباط تقسیم نمی‌کند. در این دیدگاه، ایران باستان و ایران اسلامی، حلقه‌های پیوسته یک زنجیره تمدنی به‌شمار می‌آیند که اسلام و ایران در کنار یکدیگر و در تعامل با هم جای می‌گیرند، نه در تقابل یا جدایی از هم. این نگرش در پی شکل‌دهی به هویتی تمدنی است که ریشه در پیشینه تاریخی و اعتقادی این مرزوبوم دارد، نه آنکه هویت و تمدنی را بپذیرد که نه‌تنها همخوان با چارچوب‌های فرهنگی ایران نیست، بلکه در مغایرت کامل با آن قرار دارد؛ همانند تمدن غرب مدرن که هیچ سنسختی با مؤلفه‌های فرهنگی و تمدنی ایران‌زمین ندارد. نگاه تمدنی جامع به ایران می‌تواند هم انحطاط تاریخی تمدنی دوپست‌ساله دوره قاجار و پهلوی را تا حد زیادی جبران کند و هم در دوران جدید، شکوه تمدنی ایران را احیا کند.

بحران‌زایی با تغییر شیفت از استعفا به ترمیم

اگر «نمی‌گذارند»، ترمیم کابینه به چه کارتان می‌آید؟!

■ اصلاح‌طلبان بعد از آزمون‌انواع فشار به دولت پزشکیان، با آزمون جدید «ترمیم کابینه» وارد کارزار شده‌اند تا اهداف خود را که عموماً مسائلی بشدت شخصی‌سازی شده است، دنبال کنند. اما این یک تناقض آشکار است، زیرا آنان یک شعار ثابت در دو دهه اخیر داشته‌اند که

گزارش تازه‌ها از تص درباره وجود یک آرشیم مخفی در دانشگاه هاروارد که «در صورت فروپاشی اسرائیل» حافظه فرهنگی آن را حفظ کند، موجی از پرسش‌های تازه را درباره بحران اعتماد استراتژیک در جامعه اسرائیل برمی‌انگیزد؛ بحرانی که دو سال بعد از ۱۷ اکتبر، نظرسنجی‌های داخلی آن را به‌عنوان «تهدید موجودیتی» توصیف کرده‌اند و حالا استاد تازه هم‌نشان می‌دهد که ترس از فروپاشی به عنوان یک ترس تاریخی از دهه ۱۹۶۰ بر حافظه اسرائیلی‌ها سنگینی می‌کند

بک‌آپ هاروارد از اسرائیل برای فردای فروپاشی

طرح: حسین کشتکار | صفحه ۱۵

تهدید شدید و فوری پزشکیان به خودروسازان

● بهناز قاسمی | خبرنگار گروه اقتصادی

■ تولید خودروهای کم‌مصرف در مدت یک‌سال، یکی از فانتزی‌ترین رویاهایی است که رئیس‌جمهور در سر دارد. مسعود پزشکیان به خودروسازان یک سال مهلت داده است م‌تور خودروها را اصلاح کنند و مصرف سوخت را کاهش دهند، اگر چنین نشود، نه‌ارز دریافت خواهند کرد و نه اجازه تولید دارند. تجربه نشان داده است این‌گونه هشدارها بدون ضمانت اجرایی در مقابل خودروسازانی که همیشه از دولت طلبکار هستند، کارساز نیست. پیش از این ضرب‌الاجل‌های بسیاری به این صنعت داده شده، اما در حد حرف و شوی سیاسی باقی مانده است. اگر خودروسازان بعد از یک سال موفق به تولید خودروی کم‌مصرف نشوند، به راستی دولت تولیدشان را متوقف خواهد کرد؟

تعمیق همکاری‌های تهران - مسکو بر اساس سند همکاری راهبردی

■ محمدرضا عارف معاون اول رئیس‌جمهور که با هدف حضور در بیست‌و‌چهارمین نشست نخست‌وزیران کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای، عصر دیروز به مسکو سفر کرده است، در نخستین برنامه رسمی خود، با میخائیل میوشوستین، نخست‌وزیر روسیه، دیدار و گفت‌وگو داشت

یادداشت‌های امروز	
۲	پس‌لرزه‌های جنگ ۱۲ روزه در لانه‌های دشمن عباس حاجی‌نجاری
۲	حکیم‌هویت‌ساز سید عبدالله متولیان
۱۵	حقوق بین‌الملل ناتوان زیر شلاق نظم‌نوین حقوقی / دکتر احمد ظاهلی
۳	هنجارها زیر رقص نور رویدادها! مهدی مولایی
۴	ناهمخوانی مالیات ۹۰۰ همتی ارزش‌افزوده با جیب مردم / وحید عظیم‌نیا
۱۴	نقدی بر گفت‌وگو با هانی کرده بابک نمک‌کشانس

«بحران آب» تشنه جلب ظرفیت‌های اجتماعی

● حسن فرامرزی

گفت‌وگوی «جوان» با دکتر مهران زند رئیس گروه پژوهشی خشکسالی و تغییر اقلیم پژوهشکده حفاظت خاک و آب‌بخیزداری | صفحه ۱۰

«همسفر» شرح نقش بی‌بدیل همسران فرماندهان در روزهای سخت دفاع مقدس

● صبری خیل‌فرهنگ | خبرنگار گروه نشر و مقاومت

روایت فرحناز رسولی همسر شهید سعید قهاری سعید درخصوص تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «همسفر آتش و برف» در گفت‌وگو با «جوان» | صفحه ۷

اعتکاف مسجد جامع کوهرشاد حرم مطهر رضو

آغاز ثبت نام

۱۴۰۴/۰۸/۲۴

مهلت ثبت نام

ساعت ۲۳:۵۹ - ۱۴۰۴/۰۹/۰۳

نشانی اینترنتی ثبت نام

Etekafr.razavi.ir

شماره ثبت نام پیامکی

ارسال عدد ۸ به ۴۸۰۳۰۵۰۰۰

بحران‌زایی با تغییر شیفت از استعفا به ترمیم اگر «نمی‌گذارند»، ترمیم کابینه به چه کارتان می‌آید؟!

شود پس‌زمینه بسیاری از غرزدن‌های آنان چیست. با این حال و با تمامی این باورها، هر گاه که فرصت بشود، از بحث لطیف و

موزون تغییر و ترمیم کابینه نیز دریغ نمی‌کنند. به هر حال اکنون که دولت رسماً اعلام کرده پزشکیان و عارف

دنبال استعفا نیستند، اصلاح‌طلبان به سراغ پروژه ترمیم رفته‌اند. آقای زیدآبادی روز گذشته این پروژه را با نگاهی بسیار خبرخواهانه و دلسوزانه، شاید هم به‌فرموده کلید زد و نوشت: «با وضعیتی که دولت آقای پزشکیان پیدا کرده است، تغییر وزیران ضعیف کابینه می‌تواند در فضای فاسرده سیاسی کنونی اثری مثبت بر چند کوتاه‌مدت بر جا بگذارد». اولاً کدام وضعیت؟ خود رئیس‌جمهور که همیشه به کمال امید و قاطعانه از آینده می‌گوید: ثانیاً اگر اثر مدنظر شما اثر «کوتاه‌مدت» است، وقت خودتان را برای امر کوتاه‌مدت چرا هدر می‌دهید؟! بعدش چه؟ دوباره ترمیمی دیگر؟ یا پروژه‌ای دیگر؟ خود بحث ترمیم کابینه برای کسانی که عمری است می‌گویند «نمی‌گذارند» به اندازه کافی امری متناقض بود که حالا به این تناقض، «اثر کوتاه‌مدت» نیز اضافه شد که تناقض در تناقض باشد!

مسئله ترمیم کابینه البته می‌تواند امری در دست و مطالبه تمامی جناح‌ها باشد. اما نه جناحی که معتقد است هر دولت دیگری هم که سر کار بیاید و هر چقدر هم از متخصصان استفاده کند، باز راهی به جایی نمی‌برد چون نهادهای حکومتی مانع اقدام اصولی و علمی اصلاح‌طلبان می‌شوند! وانگهی اکنون اصلاح‌طلبان مایل به حذف عارف هستند و شایعات مربوط به استعفا او را نیز به همین دلیل ساختند. شاید به این دلیل که از عارف انتظار داشتند روی دیگر سکه پزشکیان باشد و آن وجهی را که پزشکیان با اخلاق پسندیده‌ای که دارد، بروز نمی‌دهد، او بروز بدهد، یعنی همان اخلاق روحانی و جهانگیری در پر خاشگری و دروغ‌بافی علیه نظام و نهادهای خاص. فهرست دیگری هم از اصلاح‌طلبان برای ترمیم کابینه روی میز است. مثلاً وزیر ارتباطات، زیرا در بحث رفع فیلتر ینگ مستقل عمل نمی‌کند! و عباس عراقچی وزیر خارجه، زیرا او را بیش از حد منطقی می‌بینند و تاب‌آوری‌شان مقابل سخنان بعضاً ضد‌امریکایی او کم است.

ندیده‌ایم که درباره وزیر کشاورزی و صنعت و بهداشت که اتفاقاً تسلیم مقابل امریکا است، مسئولات کشاورزی و اقلام سفره هر مردم دارو، ناتوانی‌هایی داشته‌اند، نظیر ترمیمی ابراز کنند. حتی نوشتند که وزیر بهداشت مکرراً به ملاقات موسوی می‌رود چون نامزد چپ اصلاحات برای دوره بعدی ریاست‌جمهوری و جانشینی پزشکیان است. یعنی از همین حالا پزشکیان را برای دور بعد کنار گذاشته‌اند، پس بعید نیست که کابینه او را نیز در سال اول تحمل نکنند.

پروژه پیش‌فرض اصلاح‌طلبان «بحران‌سازی در داخل برای تسلیم مقابل امریکا» است. حسین مرعشی با آن حق معرفتی‌اش چندین‌بار همین حرف را به اشکال متفاوت زده و در نوشته اخیرش عملاً درخواست تسلیم مقابل امریکا را داده است. اگر ترامپ خواسته رئیس‌ان‌جمهور ادوار امریکا برای «تسلیم ایران» را لو داد و علنی گفت، اینسان نیز در داخل با همان بیل همان چاه را می‌کنند که چاره‌ای جز سرنگونی در آن نباشد. استعفا ی رئیس‌جمهور با ترمیم کابینه یا هر چیز دیگر را باید در همین پروژه پیش‌فرض یعنی «چگونه مقابل امریکا تسلیم شویم که اثری از ما در تاریخ نماند» فهمید.

چطور می‌توان هم شعار «نمی‌گذارند» را در دست گرفت و هم توصیه به ترمیم کابینه کرد؟! برای این کار لازم است یک اصلاح‌طلب باشید چون در آن صورت زیاد دروغ خواهید گفت و دروغگو نیز کم‌حافظه است. بنابراین می‌توان صبح شعار داد که «نمی‌گذارند» و عصر به توصیه و سفارش «ترمیم کابینه» شیفت کرد!

قابل انتظار بود که بعد از بحران‌سازی خاتمی برای دولت چهاردهم با این القاتل که «نمی‌گذارند پزشکیان مدیران مورد خواست خود را داشته باشند»، نیروهای رسانه‌ای اصلاح‌طلبان با ناکامی در استعفا ی پزشکیان، پروژه ترمیم کابینه را کلید بزنند. فقط مشخص نیست که بعد از چند تغییر وزیر راضی می‌شوند تا مدتی از «نمی‌گذارند» یاد نکنند! در عین حال نیروهای منتقد دولت در مجلس نیز بنای استیضاح دارند و تاکنون هیئت رئیس‌ه مجلس در پیوست با اصل وفاق و نیز این منطق که تغییر وزیران بعد از یک دوره کوتاه رای‌ی فایده می‌داند، مقابل استیضاح وزیران ایستاده‌اند. اگر پروژه هر دو یعنی استیضاح‌کنندگان و ترمیم‌کنندگان به سرانجام برسد، چه بسا دولت از اعتبار بیفتد و دوباره نیاز به رأی اعتماد داشته باشد که این یعنی همان پروژه پشت‌پرده برخی دشمنان خارجی و داخلی که چنین وضعیتی را برای ایران در سر دارند.

اصلاح‌طلبان بعد از آزمون‌انواع فشار به دولت پزشکیان، با آزمون جدید «ترمیم کابینه» وارد کارزار شده‌اند تا اهداف خود را که عموماً مسائلی بشدت شخصی‌سازی شده است، دنبال کنند. اما این یک تناقض آشکار است، زیرا آنان یک شعار ثابت در دو دهه اخیر داشته‌اند که «نمی‌گذارند» و «جازه نمی‌دهند» برای همین کسانی که این شعار را در هر نوبتی که

نی‌دهند کاری بر نمی‌آیند دم دست دارند، منطقاً نمی‌توانند به ترمیم کابینه امید ببندند مگر اینکه آن ترمیم برای حذف کسی که نمی‌پسندند و اضافه کردن دوستان‌شان باشد. قبلاً سر دسته این افراد دو کاسب و هلدینگ‌باز معروف یعنی غلامحسین کرباسچی و حسین مرعشی بودند که کارگزاران بودند. هر دو اخیراً هم به دولت سفارش تغییر و تحول داده‌اند. حتی برخی از اصلاح‌طلبان از اینکه پزشکیان گفته است «با کسانی که عهد بستم می‌مانم» بشدت خشمگین شده بودند. عباس عیدی و احمد زیدآبادی نیز در مقاطعی و در مقطع کنونی بحث ترمیم کابینه را پیش کشیدند. آقای عیدی در ۲۷ اردیبهشت امسال در یادداشتی با دو نفر دیگر با عنوان «ترمیم کابینه» به وزیر نیرو و خاتند و از رئیس‌جمهور قطعاً به تغییر کابینه حشک‌کلات را حل کند. البته نوشتن یادداشت به نام چند نویسنده، ملزومات و حساب و کتاب خود را دارد، که این نوشته‌ها فاقد آن است و بیشتر نمایشی و تقلیدی است. آن دو نویسنده غیر از عیدی که بعداً وارد شورای اطلاع‌رسانی دولت شدند و اخیراً هر یکی از آنها استعفا کرد (اخراج شد) و دیگری در سوگ این استعفا مرثیه خواند، نیز در بحران‌سازی اطراف دولت و پیشنهاد استعفا و عزل دست‌پری داشتند. آقای عیدی البته در موارد دیگری هم هشدارهای قطعی به دولت می‌داد که اگر تا فلان موقع فلان کار را نکنی در کشور از هم می‌پاشد و آشوب می‌شود. حتی در یک مورد مدعی شد هر دولتی با هر ترکیبی سر کار بیاید تا وضع حکومت عوض نشود، و چنین و چنان نشود، کاری انجام نخواهد شد. روزنامه اعتماد نیز دیروز بحث تغییر قانون اساسی را مطرح کرد تا ثابت